

www.azstlucas.be

> De pacemaker

Informatiebrochure

De pacemaker

Inhoudstafel

1. Het hart	3
2. Wat is een pacemaker?	4
3. De pacemakerimplantatie	5
4. Terug thuis	6
5. De pacemakercontrole	7
6. Het leven met een pacemaker	8

2
De pacemaker

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen, aarzel niet om uw arts of een verpleegkundige aan te spreken. **Wij zijn er voor u!**

Het hart

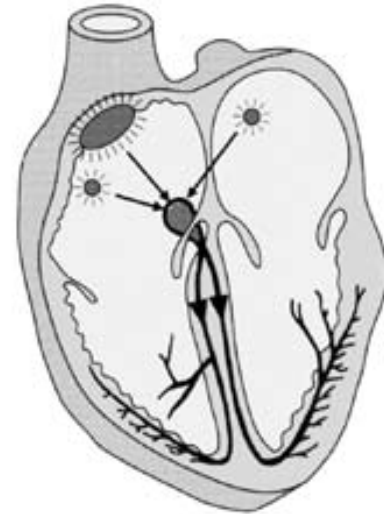

Het hart is een holle spier, die werkt als een pomp. Het bestaat uit 2 voorkamers en 2 kamers. De hartkleppen tussen de voorkamers en de kamers zorgen ervoor dat het bloed in de goede richting circuleert.

De kransslagaders of coronairen zorgen voor de bloedvoorziening van het hart zelf.

Naast bloedvoorziening en hartkleppen is er ook elektriciteit nodig om het hart te laten werken. In de rechter voorkamer bevindt zich een klein pareltje van speciale cellen, de sinusknop, die op regelmatige tijdstippen een elektrische prikkel afgeeft en via specifieke geleidingsbanen alle hartspiercellen stimuleert.

Indien er in die geleidingsbanen storingen zijn, of bij bepaalde ritmestoornissen, kan uw arts beslissen om een pacemaker in te planten.

4
De pacemaker

Wat is een pacemaker?

Een pacemaker of een hartstimulator kan de hartfrequentie meten en bij een te traag eigen ritme zelf een elektrisch impuls afgeven om het hart op tijd te laten kloppen.

De pacemaker bestaat uit een gesloten metalen doosje waarin zich een batterij, elektronica, een geheugen en een klok bevinden. Op de pacemaker bevinden zich ook aansluitmogelijkheden om de geleiders te bevestigen.

De pacemaker-implantatie

Vorbereiding thuis en in het ziekenhuis

Indien het een geplande opname is, komt u een dag voor de ingreep naar het ziekenhuis. Waardevolle voorwerpen en juwelen laat u beter thuis om verlies of diefstal te voorkomen.

U meldt zich aan bij de opnamedienst en wordt naar uw verpleegafdeling begeleid.

De verpleegkundige zal uw oksels en bij mannen ook de borstkas scheren, dit om infecties te voorkomen.

Voor de ingreep moet u nuchter zijn. Indien u zenuwachtig bent, kan u een kalmeermiddel vragen.

De implantatie

In de operatiezaal zal u moeten plaatsnemen op de operatietafel, waarbij u ook wordt aangesloten aan de hartbewakingsmonitor. Het implanteren van de pacemaker gebeurt onder plaatselijke verdoving, of soms onder een lichte algemene verdoving.

Om de pacemaker te kunnen implanteren wordt de huid onder het sleutelbeen over een lengte van ongeveer 5 cm ingesneden. Onder de huid wordt een ruimte gemaakt, die pocket wordt genoemd. Hierin zal dan straks de pacemaker worden geplaatst.

De chirurg gaat op zoek naar een geschikt bloedvat. Eens hij dit heeft gevonden, maakt hij er een kleine snede in. De cardioloog zal dan de elektroden opschuiven tot in het hart. Daarna worden de elektroden verbonden met de pacemaker en schuift men de pacemaker in de pocket. De wonde wordt daarna gesloten en afgedekt met een sterielverband. Wanneer alles vlot verloopt duurt de implantatie ongeveer 30 minuten.

Na de implantatie

Na een kort verblijf in de ontwaakkamer wordt u terug naar uw kamer gebracht. Na ongeveer 1 uur mag u beginnen drinken en na 2 uur beginnen eten.

De eerste 48 uur moet u de arm aan de kant van de pacemaker sparen. Zware belasting, zoals optrekken in bed, wordt

beter vermeden. Op vraag van de arts zal de verpleegkundige op uw borstkas 5 EKG- klevers plaatsen. Deze worden verbonden met een apparaatje dat u rond uw nek kan dragen. Via dit toestel kunnen de verpleegkundigen de werking van de pacemaker gedurende één of meerdere dagen controleren. Ook uw pols en bloeddruk worden regelmatig gecontroleerd door een verpleegkundige.

Wanneer er geen complicaties zijn opgetreden en wanneer de arts merkt dat de pacemaker naar behoren werkt, mag u na ongeveer 4 à 5 dagen het ziekenhuis verlaten.

U krijgt een afspraak mee voor een eerste controleconsultatie na enkele weken.

Terug thuis

De eerste dagen of weken na uw implantatie heeft u nodig om te herstellen. De wonde zal langzaam helen.

Het is aangewezen om de wonde schoon en droog te houden. Als u merkt dat de wonde rood, warm, gezwollen en pijnlijker wordt of als er vocht uit de wonde komt, dient u onmiddellijk uw arts te waarschuwen. Tien dagen na de ingreep mogen de hechtingen verwijderd worden door de huisarts.

Maak met uw arm, die zich het dichtste bij de hartstimulator bevindt, alleen voorzichtige bewegingen. Vermijd het uitstrekken, het omhoogtillen van de arm of schokkende bewegingen gedurende enkele weken. Naarmate de wonde heelt, kunt u de arm geleidelijk aan meer gaan gebruiken.

De pacemakercontrole

De eerste controle is gepland ongeveer 6 weken na de implantatie.

De routineafspraken met uw cardioloog zijn om de 6 maanden. Uw cardioloog zal u eerst lichamelijk onderzoeken en een EKG afnemen. Daarna zal hij de pacemaker zelf controleren. Dit doet hij door een bakje op de plaats van de pacemaker te leggen en het programmeerapparaat (de computer die met de hartstimulator communiceert) te gebruiken om de informatie over uw hart en de hartstimulator weer te geven en af te drukken. Met deze informatie kan de arts de instellingen van de hartstimulator controleren en eventueel wijzigen. De cardioloog zal de pacemaker zo instellen dat hij slechts invalt indien nodig, dit om de levensduur van de batterij zo hoog mogelijk te houden en om de taken niet te ontnemen die uw hart zelf nog kan uitvoeren.

Het is dus belangrijk steeds trouw te zijn aan elke pacemakercontrole.

7 De pacemaker

Het leven met een pacemaker

8

De pacemaker

Wat is een pacemaker-identificatiekaart?

Nadat bij u een pacemaker werd ingeplant, krijgt u een pacemakeridentificatiekaart. Op deze kaart staan volgende gegevens:

- ◆ uw naam
- ◆ het merk van uw pacemaker
- ◆ het serienummer van uw pacemaker
- ◆ de datum wanneer de pacemaker bij u werd ingeplant
- ◆ de naam van uw cardioloog en het ziekenhuis

Het is belangrijk dat u de pacemaker-identificatiekaart steeds bij u hebt. U bewaart hem dan ook het best in uw portefeuille.

Hoelang gaat de batterij mee?

De batterij gaat gemiddeld 8 à 10 jaar mee. De batterij stopt niet plotseling met werken. Zijn vermogen neemt gedurende

een periode van enkele maanden geleidelijk af en meestal is er meer dan voldoende tijd om een vervanging van de batterij te programmeren. Uw cardioloog zal de batterij bij ieder controlebezoek controleren.

Zal een mobiele telefoon het functioneren van mijn pacemaker beïnvloeden?

U kunt zonder problemen een mobiele telefoon gebruiken, maar best wordt hij niet te dicht bij de pacemaker gehouden. Hou daarom de telefoon aan uw linker-oor, wanneer bij u de pacemaker rechts werd ingeplant en omgekeerd. Steek uw mobiele telefoon niet in het borstzakje van uw hemd.

Welke invloed hebben beveiligingssystemen?

Controlepoortjes in luchthavens of in winkels vormen geen probleem als u

doorloopt. U mag er echter nooit in blijven staan, want dan kan de werking van de pacemaker gestoord worden.

Wanneer u afgetast wordt met een handmagneetstaaf, mag deze niet voor de pacemaker gehouden worden. Het tonen van uw pacemakeridentificatiekaart kan dit probleem oplossen.

Welke elektrische apparatuur kan zonder risico gebruikt worden?

Alle huishoudelijke apparaten die in goede staat verkeren, kunnen zonder risico worden gebruikt.

Mag ik een voertuig besturen?

U bent niet rijgeschikt gedurende één maand na de pacemakerimplantatie. Ook als pacemakerdrager bent u verplicht de veiligheidsgordel te dra-

gen. Als de veiligheidsgordel tegen de pacemaker drukt, gebruikt u een zachte doek of een kussentje op die plaats.

Welke sport- en ontspanningsactiviteiten mag ik blijven uitoefenen?

U kan zonder problemen lichamelijke inspanning leveren. Wel moet u ruwe contactsporten vermijden, zoals voetbal of rugby, aangezien uw hartstimulator kan beschadigd geraken.

Het is ook beter activiteiten te vermijden die schokken met zich meebrengen, zoals paardrijden, het rijden in botsauto's of geweerschieten.

Welke voorzorgsmaatregelen moet ik nemen op het werk?

Beroepen waarbij gewerkt wordt met elektrisch booglassen, hoogspanning,

radar, radio- en TV zenders, industriële elektromotoren, inductieovens en inductietransformatoren mogen niet meer beoefend worden.

In andere gevallen is de pacemaker geen reden tot arbeidsongeschiktheid.

Heb ik door mijn pacemaker seksuele beperkingen?

Tijdens het vrijen neemt de hartslag toe en stijgt de bloeddruk. De inspanning bij het vrijen is te vergelijken met de inspanning geleverd bij het nemen van een twee verdiepingen hoge trap. Kan u dit zonder problemen, dan is er geen enkele beperking.

Wat moet ik doen als ik naar het ziekenhuis ga?

Bij elke opname in het ziekenhuis of bezoek aan een arts, tandarts of ander paramedisch personeel, is het steeds nuttig te melden dat u drager bent van een pacemaker.

Betreed de gebieden niet waar het symbool “geen pacemakers” is aangegeven.

NMR- scan is door de sterke magnetische velden verboden!

Radiografie en echografie zijn ongevaarlijk. Toch is het veilig de radioloog in te lichten.

Moet een pacemaker na het overlijden verwijderd worden?

Bij het overlijden wordt de pacemaker verwijderd, omdat deze stoffen bevat die schadelijk zijn voor het milieu.

11
De pacemaker

2008

www.azstlucas.be

vzw AZ Sint-Lucas & Volkskliniek, i.s.m. Griet Rombaut,
studente Bachelor in de Verpleegkunde, afstudeerrichting
Ziekenhuisverpleegkunde, Arteveldehogeschool, Gent

campus Sint-Lucas, Groenebriel 1 9000 Gent
campus Volkskliniek, Tichelrei 1, 9000 Gent

tel. 09-224 61 11, info@azstlucas.be

